

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: vedoucí

Práci hodnotila: Mgr. Jitka Paitlová, Ph.D.

Práci předložil: Bc. Vojtěch Polívka

Název práce: Diskurz člověka a umělé inteligence, aneb procházka tísnivým údolím

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Autor v *Úvodu* postuluje obecnou výzkumnou otázku, zda je „současný stav technologie robotiky a umělé inteligence srovnatelný se sci-fi představami“ (s. 1), kterou chce zodpovědět prostřednictvím analýzy děl science fiction a jejich srovnáním se současným stavem technologií a jejich vlivu na veřejný diskurz. Tento cíl byl naplněn kvalitním rozбором relevantní literatury, vhodnou selekcí historických i současných technologických trendů a zasazením do souvisejících filosofických konceptů.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Diplomová práce *Diskurz člověka a umělé inteligence, aneb procházka tísnivým údolím* zkoumá díla science fiction (Čapkovo *R.U.R.*, Dickův *Blade Runner* a film *Matrix*) a srovnává je se současným stavem technologie v oblastech robotiky a umělé inteligence. Autor zkoumá historii kybernetiky, optimistické a pesimistické vize technologického vývoje a jejich vliv na veřejný diskurz. Práce zahrnuje analýzu Čapkova *R.U.R.* s důrazem na otázky technologické nezaměstnanosti. Dále zkoumá koncept „uncanny valley“ a problematiku nerozlišitelnosti člověka a stroje v *Blade Runner*. Poté se zaměřuje na film *Matrix* a jeho pojetí simulace, proměnu mocenských vztahů mezi člověkem a technologiemi a využívá koncepty jako „Terminátor narativ“. Závěrem zdůrazňuje význam sci-fi děl pro pochopení současných rizik a výzev technologického vývoje.

Práce je přehledně strukturována, obsahuje popis vývoje kybernetiky, robotiky a umělé inteligence, přičemž se autor věnuje jak historickým aspektům, tak aktuálním debatám, které jsou propojeny s fikčními scénáři ze sci-fi literatury a filmů. Tvůrčí přístup je zřejmý zejména v interpretaci a propojení různých teoretických a fikčních narativů. Autor se neomezuje na pouhé srovnání, ale snaží se jednotlivá témata uchopit v historických, filosofických a sociálních souvislostech. Například při analýze Čapkova díla *R.U.R.* se autor nezastavuje jen u základního narativu o vzpouře robotů, ale zkoumá širší kontext tehdejších společenských obav z automatizace a technologické nezaměstnanosti, plus reflektuje, jak tyto obavy přetrvávají a transformují se v současných debatách o umělé inteligenci. Při rozboru *Blade Runner* se autor nezaměřuje pouze na vizuální a narativní stránku filmu, ale také na filosofické otázky týkající se identity, humanity a (ne)rozlišitelnosti mezi lidmi a stroji, přičemž se opírá o koncept „uncanny valley“ a jeho význam pro vnímání humanoidních robotů, což propojuje s postmoderní filosofií a teoriemi identity. Ve analýze filmu *Matrix* pak autor nejde jen po povrchní tematice života v simulaci, ale zkoumá také filosofické základy této myšlenky, včetně Platónovy jeskyně a Baudrillardova konceptu simulakra a simulace. Dále se věnuje problematice moci a kontroly v technologicky pokročilé společnosti, což propojuje s Foucaultovými teoriemi dohledu a moci.

Proporcionalita teoretické a vlastní práce je vyvážená, kdy teoretická část poskytuje základ, na kterém je postavena autorova vlastní interpretace a analýza.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev je na vysoké úrovni, odborná terminologie je použita správně a konzistentně. Citace a odkazy na literaturu jsou uvedeny podle norem. Grafická úprava je přehledná, členění kapitol je logické a usnadňuje orientaci v textu. Práce obsahuje jeden graf.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce je pečlivě vypracovaná, ukazuje porozumění tématu a schopnost kriticky analyzovat a interpretovat informace. Autor prokázal originalitu myšlenek zejména v propojení filosofických konceptů s aktuálními technologickými výzvami a fikčními narativy. Silné stránky práce jsou zejména v analytické části a schopnosti propojit různé tematické oblasti do uceleného celku. Občasné opakování některých argumentů nesnižuje celkovou kvalitu práce, naopak to napomáhá pochopení tohoto velmi komplexního a aktuálního tématu. Autor by mohl ještě více propojit filosofické a teoretické koncepty s aktuálními technologickými trendy a aplikacemi, což může brát jako podnět pro svůj budoucí disertační projekt.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Vysvětlí, jak Platónova jeskyně a Baudrillardův koncept simulakra reflektují současné technologické a společenské výzvy spojené s rozvojem virtuální reality a umělé inteligence?
2. Jak se Deleuzeho a Guattariho koncepty deterritorializace a reteritorializace vztahují k dynamice technologického vývoje a jeho dopadu na společenské struktury?
3. Jaké konkrétní filosofické přístupy bys navrhl k etickému řízení vývoje umělé inteligence, aby se předešlo negativním scénářům popisovaným v dílech science fiction?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

VÝBORNĚ

Datum: 20.5.2020

Podpis: